

ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ В СВІТЛІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Питання, які розглядаються:

- *Перехід до державної політики підтримки інноваційних програм.*
- *Вирішення проблеми безкризового розвитку народногосподарського комплексу України.*
- *Забезпечення державної підтримки всім суб'єктам економіки в реалізації антикризових програм розвитку.*

Ключові слова: *фінансовий контроль, організація фінансового контролю*

Вопросы, которые рассматриваются:

- *Переход к государственной политике поддержки инновационных программ.*
- *Решение проблемы бескризисного развития народнохозяйственного комплекса Украины.*
- *Обеспечение государственной поддержкой всем субъектам экономики в реализации антикризисных программ развития.*

Ключевые слова: *финансовый контроль, организация финансового контроля*

Issues that are examined:

- *Passing to the state policy of support of the innovative programs.*
- *Decision of problem of crisis-free development of pertaining to national economy complex of Ukraine.*
- *Providing state support all of subjects of economy is in realization of the crisis-free programs of development.*

Keywords: *financial control, financial control organization.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інноваційні перетворення в економіці країни об'єктивно можуть здійснюватися тільки в рамках розширеного суспільного відтворення. В даний час економіка України активно потребує змін, оскільки морально і технологічно застарілі виробництва і безперспективні соціально-утриманські проекти не сприяють розвитку держави. Перехід до державної політики підтримки інноваційних програм і проектів, направлених на вирішення невідкладних проблем перебудови в області соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів економіки, ліквідації наслідків криз, а також в області виробництва конкурентноздатних товарів і послуг, розвитку інноваційного потенціалу та впровадження інформаційних технологій – першочергові завдання, що потребують нагальної уваги з боку держави .

Становлення ринкової економіки в країні не могло не поставити перед суспільством ряд нових проблем, найважливішою з яких є проблема антикризового управління. Багато підприємств через відомі причини до теперішнього часу не зуміли адаптуватися до нових економічних умов, чому сприяла загальна політична нестабільність, непослідовність в здійсненні ринкових реформ, несприятливий інвестиційний клімат, неефективна податкова політика і інші економічні чинники.

Багато що залежить від правильно вибраних напрямів досягнення стабільності. Рішення цієї задачі можливе лише при становленні адекватної системи державного контролю. Проте формування самої системи державного контролю неможливе без розробки прийнятної концепції антикризового управління, що визнається суспільством, методами та механізмами, що складають його основу.

Постановка завдання. Створення ефективного, працездатного і дієвого державного фінансового контролю є одним з головних завдань, що стоять перед державою. Система державного фінансового контролю, що відображає багаторівневий характер бюджетних відносин і єдність державних фінансів, є об'єктивною необхідністю формування і розвитку цілісної економічної політики держави. Визначення місця і ролі регіональних і місцевих контрольних структур з урахуванням бюджетно-податкового процесу, що розвивається, виробітку загальної методології і політики фінансового контролю, принципів і механізмів його організації і функціонування сприятимуть створенню ефективної системи державного фінансового контролю з метою забезпечення виходу України на траєкторію стійкого соціально-економічного зростання.

Проблема безкризового розвитку народногосподарського комплексу України набуває особливе значення за теперішніх умов розвитку держави. Перехід до інноваційного типу розвитку економіки оптимальний варіант подолання кризи. При цьому основою концепції державної політики, сприяючої економічному зростанню і стабілізації соціально-економічної системи повинен бути динамічний процес вдосконалення державного управління економікою і розвитку всіх галузей народного господарства, узгоджений з поетапним процесом створення умов таких, що сприяють безкризовому розвитку. Саме так, можна створити економічну основу, при якій централізоване управління не порушило б об'єктивних, обумовлених ринковими механізмами меж державної дії на процеси соціально-економічного розвитку і поєднувалося б при цьому з ініціативою і відповідальністю як держави, так і господарюючих суб'єктів за кінцеві результати своєї діяльності.

Суттєвий внесок в науку, який став підґрунтям для подальшого розвитку теорії і практики державного фінансового контролю, зробили С.Г. Беляєв, В.О. Василенко, Ф. Ф. Бутинець, В.М. Андрушак, М. Т. Білуха, Л. В. Нападовська, Т.Г. Мельник.

Виклад основного матеріалу. Актуальність даних проблем обумовлена спрямованістю дослідження на вирішення одного з найважливіших економічних завдань в механізмі державної політики – забезпечення підтримки всім суб'єктам економіки в реалізації антикризових програм розвитку, направлених на оздоровлення, реструктуризацію за допомогою використання інноваційних форм управління та інформаційних технологій як основи відновлення і подальшого розвитку економіки країни.

При цьому для створення найбільш сприятливих умов, сприяючих безкризовому розвитку національної економіки, необхідні гарантовані преференції для інвестицій, а саме: податкові пільги, митні пільги, державні гарантії. У сучасних економічних умовах можна стверджувати, що безкризовий розвиток забезпечується стійкістю економічної системи, рівнем взаємодії її структурних підсистем, а також здатністю галузей самостійно формувати поточні і стратегічні цілі, створювати механізм адаптації до можливих змін будь-якого рівня, знаходити резерви самоорганізації і саморозвитку. В цьому випадку державний контроль – це комплекс управлінських заходів стратегічного і тактичного характеру по діагностиці, попередженню, нейтралізації і подоланню кризових явищ і їх причин на всіх рівнях економіки, головною метою якого є нейтралізація найбільш небезпечних ситуацій, що приводять до кризового стану.

Успішне реформування економіки крім усього іншого припускає і облік теорії і практики відносно основних функцій системи державного управління на всіх його рівнях. Наприклад, одна з основних функцій державного управління – створення і підтримка ефективної фінансової системи і, відповідно, адекватної системи фінансового контролю.

В цілях вдосконалення фінансового контролю і підвищення його ефективності в умовах переходу до ринкової економіки слід здійснити ряд заходів по перетворенню державних підприємств в акціонерні установи і підприємства, засновані на інших формах власності, укріпити державний фінансовий контроль у поєднанні з принципово новими госпрозрахунковими формами організації контролю, адекватними ринковими методами господарювання.

В даний час і економічною теорією, і господарською практикою визнана гостра необхідність реформування системи державного фінансового контролю над державними і муніципальними фінансами та власністю, а також розвитку фінансового контролю над приватним капіталом, який здійснював би разом з подальшим контролем попередній і поточний контроль відповідно до їх основних призначень.

Від стану державних фінансів, ступеня їх прозорості, ефективності використання державної власності значною мірою залежать довіра до держави з боку власних громадян та зарубіжної спільноти, умови розвитку бізнесу, інвестиційний клімат. Контроль державних фінансів є не самоціллю, а обов'язковим елементом регуляторної системи, мета якої полягає у своєчасному

виявленні відхилень від прийнятих стандартів, порушень принципів законності, ефективності, доцільності й ощадливості управління фінансовими ресурсами, що дозволяло б кожного конкретного разу внести відповідні корективи, посилити відповідальність уповноважених осіб, одержати відшкодування збитків та запобігти або принаймні ускладнити повторення виявлених порушень у майбутньому.

На даний час існують плани внесення істотних змін у систему державного фінансового контролю у державному управлінні України. Згідно з цими планами традиційний фактичний контроль з боку централізованої служби інспектування має бути замінений системою, побудованою за принципами державного фінансового контролю Європейського Союзу, тобто з запровадженням відповідальності керівництва за управління фінансами та контроль, запровадженням децентралізованого аудиту й створенням центральної функції координації та гармонізації.

При вдосконаленні системи фінансового контролю, принципово важливе використання зарубіжного досвіду. Тут мова може йти про поетапну часткову або повну апробацію окремих областей даної практики.

Принципово значущим представляється досягнення такої міри взаємоузгодженості в діяльності органів муніципального фінансового контролю, регіональних контрольно-ревізійних органів і Рахункової палати України, яка виключала б відособленість, самостійність фінансового контролю на будь-якому з рівнів виконавчої влади. Лише після вирішення відповідних завдань можна буде говорити про успішне формування цілісної системи фінансового контролю в державі.

Вдосконалення державного фінансового контролю в Україні дозволить доцільно і ефективно використовувати державні фінансові ресурси країни, а також рух фінансових потоків від відправника до адресата. Знизиться вірогідність, що грошові кошти будуть використані з порушеннями законодавства і буде упевненість, що дані грошові кошти будуть використані за цільовим призначенням. Вдосконалення фінансового контролю перешкоджатиме і порушенню законності фінансової діяльності господарюючих суб'єктів, виявленню і розкриттю протиправних діянь, виявленню і усуненню причин і умов, сприяючих такого роду діям.

При здійсненні державного фінансового контролю, наприклад, у Російській Федерації був врахований організаційний досвід фінансового контролю в країнах з розвиненою ринковою економікою. В основному, це пов'язано з тим, що за кордоном органи фінансового контролю вже давно стали невід'ємною складовою демократичного суспільства і обов'язковим елементом управління суспільними фінансовими коштами. Принципи фінансового контролю сформульовані в декларації Ліми про керівні принципи фінансового контролю, прийнятої на IX Конгресі міжнародної організації найвищих органів фінансового контролю (ІНТОСАІ) в жовтні 1977г. Хоча Декларація Ліми з

погляду міжнародного права не має обов'язкового характеру, не можна недооцінювати її впливи на розвиток органів фінансового контролю в різних країнах. Міжнародний досвід показує, що в тій або іншій державі, на різних рівнях влади досить ефективно функціонують органи фінансового контролю і, в першу чергу, в бюджетно-фінансовій сфері. В більшості своїй вони незалежні, і як правило, грають активну роль в управлінні державними фінансами.

Тому вивчення європейського досвіду здійснення державного фінансового контролю сьогодні для нашої країни представляє безперечний інтерес.

Двома ключовими органами в системі Міністерства фінансів є Державне казначейство України та Державна контрольно-ревізійна служба. Перший орган відіграє важливу роль у контролі виконання бюджету (здійснює попередній контроль і поточний контроль над грошовими платежами), а другий відповідає за фактичний контроль і певну форму фінансового аудиту.

У травні 2005 року Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію розвитку державного внутрішнього фінансового контролю, затверджену розпорядженням КМУ від 24.05.05 № 158-р. Це розпорядження встановлює основні завдання з реформування державного внутрішнього фінансового контролю через усунення системних недоліків у функціонуванні системи та переходу до моделі, побудованої на основі принципів державного внутрішнього фінансового контролю Європейського Союзу.

Вельми своєчасним є надання в законодавчому порядку широких повноважень Рахунковій палаті, що є у всіх розвинених країнах найвищим судовим і незалежним органом контролю за формуванням і використанням державних коштів.

У організації фінансового контролю, в повсякденній практиці її здійснення в економічно розвинених державах за кордоном є багато раціонального, що можна було б з успіхом використовувати в сучасній Україні. В зв'язку з цим має сенс обмін практичним досвідом по різних питаннях фінансового контролю як методичного, так і прикладного характеру. Адже досвід функціонування і розвитку фінансових органів інших країн, поза сумнівом, корисний для молодій ринкової економіки. Він показує необхідність створення державної фінансової інформаційної системи, яка могла б надати органам влади і управління оперативну і достовірну інформацію про стан державних фінансів, дозволивши тим самим забезпечити ефективне управління ними.

Висновки. Сьогодні органи державної влади приділяють серйозну увагу питанням вдосконалення системи фінансового контролю. Оскільки очевидно, що обов'язковою умовою ефективного функціонування економіки і фінансової системи країни є наявність розвиненої системи контролю. Зроблено вже ряд кроків, направлених на її реформування.

Фінансові операції повинні бути одночасно економічно доцільними і юридично правомірними. Тому органи, що здійснюють фінансовий контроль, приділяють увагу саме цим двом сторонам діяльності суб'єктів фінансових

відносин. Між двома названими сторонами фінансової діяльності об'єктивно існують суперечності. Дійсно, часто найбільш рентабельні операції є протиправними. Тільки в рамках фінансового контролю досягається вирішення вказаного протиріччя. Типовою рекомендацією контролюючих органів у разі виявлення ними неправомірно отриманої вигоди є її повне повернення в доходи державного бюджету.

Тому найважливішим завданням фінансового контролю виступає перевірка строгого дотримання фінансового законодавства, своєчасності і повноти виконання зобов'язань перед бюджетом, банками, партнерами по взаємних зобов'язаннях по розрахунках і платежах. Потрібно законодавчо закріпити завдання та сферу дії кожного органу фінансового контролю.

Список використаних джерел.

1. Андрущак В. М. Внутрішній контроль: сучасність та перспективи / Андрущак В. М // Вісник податкової служби України. – 2004. – №29. – с. 62-65.
2. Закон України “Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” від 26.01.1993р. (з наступними змінами і доповненнями).
3. Мельник Т.Г. Облік та аудит діяльності бюджетних установ: [Навч. посіб.] / Т.Г. Мельник – К.: Кондор, 2009.- 412 с.
4. Теория и практика антикризисного управления: [Учебник] / Под. ред. С.Г. Беляева и др. – М.: Закон и право. ЮНИТИ, 1996. - 468 с.